

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria
Secretaria General
Assessoria Jurídica

INFORME JURÍDIC FINAL

Assumpte: Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya

Sol·licitant: Direcció General de Memòria Democràtica

1.- ANTECEDENTS

La Direcció General de Memòria Democràtica ha tramès a aquesta Assessoria Jurídica, en data 14 de febrer de 2023, una memòria general i una memòria de les consultes formulades i de les al·legacions presentades durant la tramitació de l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya, i en data 16 de febrer de 2023 ha tramès el text de l'Avantprojecte de llei.

L'esmentat Avantprojecte de llei ha d'ésser sotmès a informe dels serveis jurídics, de conformitat amb el que disposen l'article 36.3 de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern, en relació amb l'article 4.1.a) de la Llei 7/1996, de 5 de juliol, d'organització dels serveis jurídics de l'Administració de la Generalitat de Catalunya.

2.- ANÀLISI JURÍDICA

I. Marc competencial i normatiu

L'objecte de l'Avantprojecte de llei és, com apunta el seu article 1:

- a) Crear, consolidar i ampliar els instruments i recursos per desenvolupar i regular les polítiques públiques de recuperació, preservació i divulgació de la memòria democràtica de Catalunya.
- b) Retre reconeixement i reparar les persones, tant físiques com jurídiques, els col·lectius i les organitzacions que van patir violència i repressió, en les seves múltiples formes, en el període que comprèn la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil.
- c) Reconèixer el compromís de les persones, tant físiques com jurídiques, els col·lectius i les organitzacions de caràcter polític, sindical, cívic i cultural, que van lluitar

Foc, 57
08038 Barcelona
Tel. 93 857 40 00
assessoria.dj@gencat.cat

Doc. original signat per:
Maria Adelaida González
Agudo 20/02/2023,
Maria del Pilar García Cruz
20/02/2023

Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026

Original electrònic / Còpia electrònica autèntica

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

Data creació còpia:
10/03/2023 10:25:51

Pàgina 1 de 37

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

per les llibertats i la democràcia durant la Segona República, la Guerra Civil, la dictadura franquista i la transició a la democràcia.

- d) Erradicar la simbologia franquista i tota forma d'enaltiment del franquisme.
- e) Satisfer el dret de la ciutadania a conèixer la veritat dels fets esdevinguts durant la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil i les circumstàncies en què, durant aquest període, es van produir desaparicions de persones i es van cometre violacions de drets humans."

En primer lloc, s'ha de fer esment dels mandats als poders públics continguts en els articles 39 i 54 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (en endavant, EAC).

Així, l'apartat 1 de l'article 39 de l'EAC preveu que els poders públics de Catalunya "han d'orientar les polítiques públiques d'acord amb els principis rectors que estableixen la Constitució i aquest Estatut. En l'exercici de llurs competències, els poders públics de Catalunya han de promoure i adoptar les mesures necessàries per a garantir-ne l'eficàcia plena", i l'apartat 2 estableix que "el reconeixement, el respecte i la protecció dels principis rectors informen la legislació positiva, la pràctica judicial i l'actuació dels poders públics."

Al seu torn, l'article 54 de l'EAC estableix que:

"Article 54

Memòria històrica

1. La Generalitat i els altres poders públics han de vetllar pel coneixement i el manteniment de la memòria històrica de Catalunya com a patrimoni col·lectiu que testimonia la resistència i la lluita pels drets i les llibertats democràtiques. Amb aquesta finalitat, han d'adoptar les iniciatives institucionals necessàries per al reconeixement i la rehabilitació de tots els ciutadans que han patit persecució com a conseqüència de la defensa de la democràcia i l'autogovern de Catalunya.
2. La Generalitat ha de vetllar perquè la memòria històrica es converteixi en símbol permanent de la tolerància, de la dignitat dels valors democràtics, del rebuig dels totalitarismes i del reconeixement de totes les persones que han patit persecució a causa de llurs opcions personals, ideològiques o de consciència."

D'altra banda, atès el contingut de l'Avantprojecte de llei, també cal fer esment de l'article 127 de l'EAC, d'acord amb el qual correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cultura, que comprèn en tot cas: "la protecció del patrimoni cultural de Catalunya, que inclou la conservació, la reparació, el règim de vigilància i el control dels béns" (lletra b, quart), "la creació, la gestió, la protecció i l'establiment del règim jurídic dels centres que integren el sistema d'arxius" (lletra c, primer), "l'establiment del règim jurídic dels béns documentals" (lletra c, segon), i "la conservació i la recuperació dels béns que integren el patrimoni documental (...) català" (lletra c, tercer).

També cal fer esment de l'article 150 de l'EAC, de conformitat amb el qual correspon a la Generalitat, en matèria d'organització de la seva Administració, la competència exclusiva sobre l'estructura, la regulació dels òrgans i directius públics i les diverses modalitats

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

organitzatives i instrumentals per a l'actuació administrativa.

Quant al marc normatiu en matèria de memòria democràtica, cal fer esment de les normes següents:

- La Llei 16/2001, de 29 de novembre, d'ampliació dels terminis de resolució del procediment i de presentació de sol·licituds concedits pel Decret 288/2000, de 31 d'agost, pel qual s'estableixen els requisits per regular les indemnitzacions de les persones incloses en els supòsits previstos per la Llei 46/1977, de 15 d'octubre, d'amnistia, i excloses dels beneficis de la disposició addicional divuitena dels pressupostos generals de l'Estat per als períodes 1990 i 1992.

- La disposició transitòria tercera (Pròrroga del termini establert per l'article 1 de la Llei 16/2001) de la Llei 7/2004, de 16 de juliol, de mesures fiscals i administratives.

- La disposició addicional cinquena (Presentació de sol·licituds d'indemnització amb relació als supòsits determinats per la llei de l'Estat 46/1977) de la Llei 21/2005, de 29 de desembre, de mesures financeres.

- La Llei 13/2007, del 31 d'octubre, que va crear i regular el Memorial Democràtic, com a entitat de dret públic dotada de personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar, tant en l'àmbit públic com en el privat (article 1.1), l'objecte del qual és desplegar les polítiques públiques del Govern adreçades a l'acció cívica de recuperació, commemoració i foment de la memòria democràtica i, en concret, del coneixement del període de la Segona República, de la Generalitat republicana, de la Guerra Civil, de les víctimes del conflicte per motius ideològics, de consciència, religiosos o socials, de la repressió de la dictadura franquista, de l'exili i la deportació, de l'intent d'eliminar la llengua i la cultura catalanes, dels valors i les accions de l'antifranquisme i de totes les tradicions de la cultura democràtica, amb la finalitat de donar a conèixer d'una manera científica i objectiva el passat recent i estimular la comprensió del temps present (article 2).

- La Llei 10/2009, del 30 de juny, sobre la localització i la identificació de les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista, i la dignificació de les fosses comunes, l'objecte de la qual és: a) Localitzar les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista per a reconèixer-ne la dignitat i fer efectius els drets de llurs familiars a obtenir informació sobre llur destí i, si escau, a recuperar-ne i a identificar-ne les restes; b) Senyalitzar i dignificar els llocs dels enterraments i recuperar-los com a espais de memòria, i c) Satisfer el dret de la societat a conèixer la veritat dels fets esdevinguts durant la Guerra Civil i la dictadura franquista i les circumstàncies en què, durant aquest període, es van produir desaparicions de persones i es van cometre vulneracions dels drets humans (article 1).

- La Llei 11/2017, del 4 de juliol, de reparació jurídica de les víctimes del franquisme, l'article únic de la qual estableix que: "De conformitat amb el conjunt de l'ordenament jurídic, que inclou normes tant de dret internacional com de dret intern, es declaren il·legals els tribunals de l'Auditoria de Guerra de l'Exèrcit d'Ocupació, anomenada

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

posteriorment Auditoria de la IV Regió Militar, que van actuar a Catalunya a partir de l'abril de 1938 fins al desembre de 1978, per ésser contraris a la llei i vulnerar les més elementals exigències del dret a un judici just. I, en conseqüència, es dedueix la nul·litat de ple dret, originària o sobrevinguda, de totes les sentències i resolucions de les causes instruïdes i dels consells de guerra, dictades per causes polítiques a Catalunya pel règim franquista".

- El Decret 288/2000, de 31 d'agost, pel qual s'estableixen els requisits per regular les indemnitzacions de les persones incloses en els supòsits previstos a la Llei 46/1977, de 15 d'octubre, d'amnistia, i excloses dels beneficis de la disposició addicional divuitena dels pressupostos generals de l'Estat per als períodes 1990 i 1992, modificat pel Decret 145/2001, de 29 de maig.

- El Decret 330/2002, de 3 de desembre, pel qual es regulen les compensacions econòmiques de les persones menors de 65 anys el 31 de desembre de 2000 que van patir privació de llibertat i que es troben incloses en els supòsits previstos a la Llei 46/1977, de 15 d'octubre, d'amnistia.

- El Decret 145/2008, de 15 de juliol, pel qual s'aproven els Estatuts del Memorial Democràtic.

- El Decret 111/2010, de 31 d'agost, pel qual es desenvolupa reglamentàriament la Llei 10/2009, de 30 de juny, sobre la localització i la identificació de les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista, i la dignificació de les fosses comunes.

- L'Ordre IRP/91/2010, de 18 de febrer, per la qual es crea la Xarxa d'Espais de Memòria Democràtica de Catalunya.

- La Resolució IRP/4072/2010, de 15 de desembre, per la qual s'aproven els protocols d'aplicació a les actuacions previstes en la Llei 10/2009, de 30 de juny, sobre la localització i la identificació de les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista, i la dignificació de les fosses comunes, i en el Decret 111/2010, de 31 d'agost, pel qual es desenvolupa reglamentàriament la Llei 10/2009, de 30 de juny.

Quant al marc normatiu en matèria de patrimoni cultural, cal fer referència a:

- La Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català.

- La Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents.

- El Decret 183/2008, de 9 de setembre, del procediment per a la restitució a les persones físiques o jurídiques de caràcter privat dels documents confiscats amb motiu de la Guerra Civil.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

En l'àmbit estatal, cal fer esment de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, de memòria democràtica, la qual té per objecte "la recuperació, salvaguarda y difusión de la memoria democrática, entendida ésta como conocimiento de la reivindicación y defensa de los valores democráticos y los derechos y libertades fundamentales a lo largo de la historia contemporánea de España, con el fin de fomentar la cohesión y solidaridad entre las diversas generaciones en torno a los principios, valores y libertades constitucionales" (article 1.1), i "el reconocimiento de quienes padecieron persecución o violencia, por razones políticas, ideológicas, de pensamiento u opinión, de conciencia o creencia religiosa, de orientación e identidad sexual, durante el período comprendido entre el golpe de Estado de 18 de julio de 1936, la Guerra de España y la Dictadura franquista hasta la entrada en vigor de la Constitución Española de 1978, así como promover su reparación moral y la recuperación de su memoria personal, familiar y colectiva, adoptar medidas complementarias destinadas a suprimir elementos de división entre la ciudadanía y promover lazos de unión en torno a los valores, principios y derechos constitucionales." (article 1.2).

També cal fer esment de la Llei 46/1977, de 15 d'octubre, d'amnistia i de la Llei 21/2005, de restitució a la Generalitat de Catalunya i a les persones naturals i jurídiques privades dels documents confiscats amb motiu de la Guerra Civil i custodiats a l'Arxiu General de la Guerra Civil Espanyola.

D'acord amb l'article 4 de la Llei 13/1989, del 14 de desembre, d'organització, procediment i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, l'Administració de la Generalitat exerceix la potestat d'autoorganització mitjançant els òrgans i dins els límits establerts per la Constitució, per l'Estatut de Catalunya i per la resta de l'ordenament jurídic.

En darrer lloc, i quant a la iniciativa legislativa, aquesta correspon, entre d'altres, al Govern de la Generalitat, de conformitat amb allò que disposen l'article 62.1 de l'EAC i els articles 26.b) i 36.1 de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern.

II. Procediment d'elaboració i tramitació de l'Avantprojecte de Llei

II.1 Règim jurídic aplicable al procediment

El procediment d'elaboració de l'Avantprojecte de Llei s'ha d'ajustar a les previsions establertes en l'article 36 de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern (en endavant, Llei 13/2008).

Cal tenir present, a més, que la tramitació de l'Avantprojecte de Llei ha d'observar les previsions de la Llei 19/2014, de 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern (en endavant, Llei 19/2014), que incorpora en l'article 62 els principis generals de millora de la qualitat normativa i que, en l'article 69, estableix la participació ciutadana en l'elaboració de les normes.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

Finalment, cal tenir en compte les previsions de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (en endavant Llei 39/2015), que en els articles 127 a 133 regula la iniciativa legislativa i la potestat reglamentària i la participació de la ciutadania en el procediment d'elaboració de normes amb rang de llei i reglaments, si bé cal tenir present que la Sentència del Tribunal Constitucional 55/2018, de 24 de maig (dictada en el recurs d'inconstitucionalitat núm. 3628-2016, interposat pel Govern de la Generalitat de Catalunya), va declarar alguns d'aquests preceptes contraris a l'ordre constitucional de competències¹.

II.2 Planificació normativa

Mitjançant l'Acord del Govern de 19 d'octubre de 2021 es va aprovar el Pla normatiu del Govern de la Generalitat de Catalunya per als anys 2021-2023, on estava inclòs un Avantprojecte de llei integral de la memòria democràtica de Catalunya.

Fent ús de la facultat prevista en l'apartat cinquè de l'esmentat Acord del Govern, la Secretaria del Govern va promoure una segona modificació del Pla normatiu, de la qual, el 24 de gener del 2023, el Govern en va prendre coneixement, i on consta (dins de l'Eix 5. Per un país feminista fonamentat en la garantia dels drets humans) com a iniciativa núm. 3 l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya, amb la descripció: "fer efectius els drets de les víctimes de violacions de drets humans i del dret internacional humanitari i, en concret, els principis de veritat, justícia i reparació, i l'obligació dels estats de garantir-ne la no-repetició."

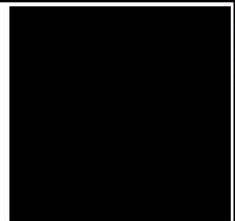
II.3 Iniciació i tramitació del procediment

a) L'article 36.2 de la Llei 13/2008 preveu que la tramitació d'un projecte de llei requereix l'acord previ del Govern sobre l'oportunitat de la iniciativa i s'inicia a proposta del departament o els departaments interessats, als quals correspon d'elaborar l'avantprojecte de llei corresponent.

Per l'Acord del Govern de 12 de setembre de 2018 es va aprovar la memòria preliminar de l'Avantprojecte de llei integral de la memòria democràtica de Catalunya.

Pel que fa a la competència del Departament de Justícia, Drets i Memòria per a la tramitació de l'Avantprojecte de llei, deriva de les competències que el Decret 184/2022, de 10 d'octubre, de denominació i determinació de l'àmbit de competència dels

¹ La part dispositiva de la STC 55/2018, estableix:
"[...] 2º Declarar que los artículos 129 (salvo el apartado cuarto, párrafos segundo y tercero), 130, 132 y 133 de la Ley 39/2015 son contrarios al orden constitucional de competencias en los términos del fundamento jurídico 7 b) de esta Sentencia.
3º Declarar que el artículo 132 y el artículo 133, salvo el inciso de su apartado primero "Con carácter previo a la elaboración del proyecto o anteproyecto de ley o de reglamento, se sustanciará una consulta pública" y el primer párrafo de su apartado cuarto, ambos de la Ley 39/2015, son contrarios al orden constitucional de competencias en los términos del fundamento jurídico 7 c) de esta Sentencia [...]".

	Doc. original signat per: Maria Adelaida González Agudo 20/02/2023, Maria del Pilar García Cruz 20/02/2023	Document electrònic garantit amb signatura electrònica. Podeu verificar la seva integritat al web csv.gencat.cat fins al 10/03/2026	Data creació còpia: 10/03/2023 10:25:51 Pàgina 6 de 37
		Original electrònic / Còpia electrònica autèntica	
		CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ 	

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, atribueix a aquest departament en l'àmbit relatiu a la memòria democràtica (article 3.14.7)².

b) Quant a la determinació de la unitat directiva competent per a l'elaboració i tramitació de l'Avantprojecte de llei, es tracta d'una proposta que ha estat elaborada per la Direcció General de Memòria Democràtica, a qui, d'acord amb l'article 36.1 del 47/2022, de 15 de març, de reestructuració del Departament de Justícia, Drets i Memòria³, li correspon, entre d'altres, proposar les polítiques públiques de recuperació i foment del patrimoni democràtic i de la memòria democràtica (lletra a)).

II.4 Memòries

a) D'acord amb el que estableix l'article 36 de la Llei 13/2008, els avantprojectes de llei han d'anar acompanyats d'una memòria general i d'una memòria d'avaluació de l'impacte de les mesures proposades.

L'esmentat precepte indica el contingut mínim que han de tenir la **memòria general** (article 36.3.a)) i la **memòria d'avaluació de l'impacte de les mesures proposades** (article 36.3.b)).

Pel que fa a la memòria general, d'acord amb l'avantdit article 36.3.a) aquesta ha de contenir, com a mínim, l'adequació de la norma als fins que es persegueixen; el marc normatiu en què s'insereix; la relació de les disposicions afectades per l'avantprojecte de llei i la taula de vigències i derogacions resultants; la competència de la Generalitat sobre la matèria, i la relació motivada de les persones i les entitats a les quals s'ha d'atorgar el tràmit d'audiència o la procedència de sotmetre l'expedient a informació pública.

La memòria general, de 23 de novembre de 2021, ha estat actualitzada per les memòries generals de 22 de març, 4 d'abril i 2 de desembre de 2022, i de 13 de febrer de 2023.

Examinades les exhaustives memòries generals, inclouen el contingut mínim especificat per la Llei 13/2008. Així mateix, s'afegeixen altres consideracions, com ara, una detallada anàlisi de la regulació dels tractaments de les dades personals en l'Avantprojecte de llei, i dels tràmits de consulta pública prèvia i de participació ciutadana.

² D'acord amb el decret de determinació de l'àmbit de competències actualment vigent, Decret 184/2022, de 10 d'octubre, el Departament de Justícia passa a denominar-se Departament de Justícia, Drets i Memòria. El Decret 184/2022, de 10 d'octubre, ha derogat el Decret 21/2021, de 25 de maig, de creació, denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, que també atribuïa a aquest Departament la competència relativa a la memòria democràtica.

³ El Decret 22/2023, de 7 de febrer, de modificació del Decret 47/2022, de 15 de març, de reestructuració del Departament de Justícia, estableix a la seva disposició final primera:

"1. Es modifica el títol del Decret 47/2022, de 15 de març, que queda redactat de la manera següent:

"Decret 47/2022, de 15 de març, de reestructuració del Departament de Justícia, Drets i Memòria."

2. Totes les referències que el Decret 47/2022, de 15 de març, faci al Departament de Justícia s'han d'entendre fetes al Departament de Justícia, Drets i Memòria."

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

Pel que fa a la memòria d'avaluació de l'impacte de les mesures proposades, d'acord amb l'esmentat article 36.3.b), aquesta memòria ha d'incloure, com a mínim, un informe d'impacte pressupostari, en què s'avalua la repercussió de l'avantprojecte de llei en els recursos personals i materials i en els pressupostos de la Generalitat, i també les fonts i els procediments de finançament, si escau; un informe d'impacte econòmic i social, en què s'avaluen els costos i els beneficis que implica la iniciativa legislativa per als seus destinataris i per a la realitat social i econòmica; un informe d'impacte normatiu, en què s'avalua la incidència de les mesures proposades per la norma en termes d'opcions de regulació, de simplificació administrativa i de reducció de càrregues administratives per als ciutadans i les empreses, i, finalment, un informe d'impacte de gènere.

Així mateix, consta en l'expedient la memòria d'avaluació de l'impacte de les mesures proposades, de 23 de novembre de 2021, que ha estat actualitzada posteriorment en diverses ocasions, així, en dates 22 de març, 4 d'abril i 2 de desembre de 2022.

Examinades les exhaustives memòries d'avaluació de l'impacte de les mesures proposades, aquestes inclouen el contingut mínim especificat per la Llei 13/2008, com també altres consideracions. Així, a la memòria de 2 de desembre de 2022, s'hi inclouen diferents apartats relatius a:

- l'anàlisi del context i la identificació de les opcions de regulació:
 - o els problemes que es pretenen solucionar amb la iniciativa.
 - o els objectius a assolir.
 - o les opcions de regulació.
- l'anàlisi de l'impacte de les opcions de regulació considerades:
 - o l'informe d'impacte pressupostari, que inclou: una anàlisi de l'impacte econòmic de les mesures previstes als diferents títols i la part final de l'Avantprojecte de llei; una estimació de l'increment de la càrrega de treball i una proposta d'increment de dotacions.
 - o l'informe d'impacte econòmic i social.
 - o l'informe d'impacte normatiu, que inclou: l'impacte sobre les mesures d'intervenció administrativa i l'impacte des de la perspectiva de la simplificació i la reducció de càrregues administratives per a les empreses i la ciutadania.
 - o l'informe d'impacte de gènere.
- la comparació de les opcions de regulació considerades.
- la implementació, seguiment i avaluació de la norma.

La memòria d'avaluació de l'impacte de les mesures proposades es completa amb un annex relatiu a una quantificació de les càrregues administratives i amb el test de pimes.

b) L'article 36.3.c) de la Llei 13/2008, disposa que l'avantprojecte de llei ha d'anar acompanyat d'una memòria en què constin les consultes formulades, les al·legacions presentades, les raons que han dut a estimar-les o desestimar-les i la incidència de les consultes i les al·legacions en la redacció final de l'avantprojecte de llei.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

Consta una memòria del director general de Memòria Democràtica, de 2 de desembre de 2022, valorativa de les observacions i al·legacions formulades durant la tramitació de l'Avantprojecte de llei.

Així mateix, consta una segona memòria del director general de Memòria Democràtica, actualitzada a data 13 de febrer de 2023, valorativa de les observacions i al·legacions formulades durant la tramitació de l'Avantprojecte de llei.

A l'exhaustiva memòria s'exposen els tràmits efectuats (audiència interdepartamental, audiència a les entitats interessades, informació pública i informes), les observacions i al·legacions rebudes i la seva valoració, amb la justificació de la seva acceptació o no.

II.5 Tràmits de consulta interdepartamental i informes

a) En data 10 de març de 2022, aquesta Assessoria Jurídica va emetre un informe jurídic preliminar favorable a l'Avantprojecte de llei, en el qual es van fer diverses consideracions tant pel que fa al procediment de tramitació com en relació amb el text de l'Avantprojecte de llei, que van ser valorades per la unitat promotora a la nota de 22 de març de 2022 i que van donar lloc a una nova versió de l'Avantprojecte de llei.

En data 8 d'abril de 2022, es va emetre una Nota jurídica complementària a l'informe jurídic preliminar, sobre la preceptivitat de la participació del Consell de Govern Locals en la tramitació de l'Avantprojecte de llei.

b) Pel que fa a la consulta interdepartamental, aquest tràmit es va instrumentar –des del 23 de març al 12 d'abril de 2022– mitjançant el Sistema d'Informació, Gestió i Tramitació dels Documents de Govern (SIGOV), i va finalitzar amb la presentació de l'Avantprojecte de llei a la sessió corresponent del Consell Tècnic (apartat II, Informació sobre Avantprojectes de llei, Projectes de decret i propostes d'Acord en tramitació).

L'Avantprojecte de llei va quedar vist en la sessió del Consell Tècnic de la Generalitat de Catalunya (apartat II) de data 12 d'abril de 2022, per tal de continuar la seva tramitació, tal com consta en la certificació del secretari del Govern de la Generalitat de Catalunya, de data 13 d'abril de 2022.

Com exposa la memòria valorativa, en aquest tràmit diversos departaments van formular observacions o al·legacions, les quals han estat valorades a l'esmentada memòria: Departament d'Interior, Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), Departament d'Economia i Hisenda (Direcció General de Tributs i Joc), Departament de Cultura (Direcció General del Patrimoni Cultural) i el llavors Departament de la Vicepresidència i de Polítiques Digitals i Territori (Direcció General d'Ordenació del Territori i Urbanisme).

Així mateix, l'Àrea de Millora de la Regulació del Departament de la Presidència va formular diverses observacions, les quals van donar lloc a una nova versió de la memòria d'avaluació de l'impacte de les mesures proposades.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

c) Quant a l'**informe d'impacte pressupostari**, consta a l'expedient l'informe de la Direcció General de Pressupostos que determina l'article 36.1.h) del Decret 58/2022, de 29 de març, de reestructuració del Departament d'Economia i Hisenda, emès, en data 11 d'abril de 2022, amb caràcter favorable "amb el benentès que s'han de complir les limitacions establertes sobre la plantilla pressupostària de l'article 36 de la Llei 1/2021, del 29 de desembre, de pressupostos de la Generalitat per al 2022 i que l'impacte dels altres capítols s'assumirà amb una redistribució dels pressupost actual de l'esmentat departament".

d) Pel que fa a l'**informe d'impacte de gènere** que estableix l'article 3.g) de la Llei 11/1989, de creació de l'Institut Català de les Dones en relació amb els articles 36.3.b) i 37.2 de la Llei 13/2008, consta a l'expedient l'informe emès per l'Institut Català de les Dones, en data 27 de juny de 2022, d'acord amb el qual cal modificar diversos termes androcèntrics emprats a l'Avantprojecte de llei, com també formula observacions en relació amb diversos preceptes de l'Avantprojecte de llei.

Les observacions i recomanacions efectuades a l'esmentat informe d'impacte de gènere han estat analitzades i valorades a la memòria valorativa de la Direcció General de Memòria Democràtica.

e) En data 12 de gener de 2023, la **Subdirecció General d'Organització de l'Administració i del Sector Públic** de la Direcció General de Bon Govern, Innovació i Qualitat Democràtiques de la Secretaria d'Administració i Funció Pública, ha emès un informe en sentit favorable, sense perjudici de les consideracions formulades a l'informe, "que s'han d'entendre com a recomanacions a valorar pel Departament impulsor, i sempre que es disposi de dotació pressupostària per atendre la seva aplicació o bé es compti amb l'autorització de l'òrgan competent."

De conformitat amb el que estableix l'article 71.b) del Decret 19/2022, de 8 de febrer, de reestructuració del Departament de la Presidència –en relació amb l'article 9.8 del Decret 289/2022, de 2 de novembre, de reestructuració del Departament de la Presidència-, l'informe de la Subdirecció General d'Organització de l'Administració i del Sector Públic té caràcter preceptiu i vinculant. Les recomanacions contingudes en l'informe de l'esmentada Subdirecció General han estat degudament valorades en la memòria valorativa de la Direcció General de Memòria Democràtica, de 13 de febrer de 2023.

f) Quant a l'informe de l'**Autoritat Catalana de Protecció de Dades** que estableix l'article 5.m) de la Llei 32/2010, d'1 d'octubre, consta a l'expedient l'informe, emès en data 23 de maig de 2022, el qual considera que l'Avantprojecte de llei és adequat a les previsions establertes a la normativa sobre protecció de dades personals, sempre que es tinguin en compte les consideracions fetes en l'esmentat informe.

Les consideracions efectuades a l'esmentat informe han estat analitzades i valorades a la memòria de la Direcció General de Memòria Democràtica.

g) Consta a l'expedient l'informe, de 8 de juny de 2022, de la **Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública** que estableix l'article 7.2.h) del Reglament de la

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

Comissió, aprovat pel Decret 111/2017, de 18 de juliol. L'informe conclou que "El règim d'accés previst a l'LTAPBG resulta insuficient per garantir que s'assoleixen els objectius i principis en què es fonamenta la llei. Seria necessari preveure un règim reforçat d'accés a la informació de la memòria democràtica que permeti l'assoliment de la finalitat de la llei, no només per a les víctimes a les què empara el dret d'accés a dades pròpies garantir per l'article 9 RGPD, sinó també per als investigadors i creadors, l'obra dels quals és essencial per recuperar i difondre la memòria col·lectiva i superar l'oblit institucional en el coneixement del passat recent de la nostra societat, i de tota la ciutadania, que té un dret especial que s'afegeix al dret a la informació: el dret a la veritat i a la justícia, valorant la publicació en règim obert de la informació essencial que no perjudiqui drets de tercers. Subsidiàriament, es recomana, incorporar en la llei que en la ponderació dels límits legals a l'accés previstos a l'LTAPBG, s'haurà de tenir en compte sempre l'interès públic en la divulgació de la informació com un element de ponderació en reforç del dret d'accés."

Les consideracions efectuades a l'esmentat informe han estat analitzades i valorades a la memòria valorativa de la Direcció General de Memòria Democràtica.

h) El **Consell de Govern Locals** és, d'acord amb l'article 2.1 de la 12/2010, del 19 de maig, l'òrgan en què són representats els municipis i les vegueries de Catalunya. Atès el que estableixen els articles 3.2.a) i 22.2 de la Llei 12/2010⁴, per escrit de 3 de maig de 2022 del secretari general del Departament de Justícia, Drets i Memòria adreçat a la presidenta del Consell de Govern Locals es va sol·licitar l'informe corresponent, sense que, hores d'ara, consti que s'hagi emès el referit informe.

i) D'acord amb les Directrius sobre el contingut de l'expedient i procediment d'elaboració de disposicions de caràcter general, aprovades per l'Acord de Govern, de 19 de maig de 2009, amb caràcter previ a la sol·licitud d'informe de la Comissió de Govern Local de Catalunya, es va emetre, en data 23 de desembre de 2022, un informe jurídic preliminar actualitzat.

j) L'Avantprojecte de llei va quedar vist novament en la sessió del **Consell Tècnic** de la Generalitat de Catalunya (apartat III-A) de 3 de gener de 2023, prèviament a la sol·licitud d'informe a la Comissió de Govern Local de Catalunya, tal com consta en la certificació del secretari del Govern de la Generalitat de Catalunya, de data 5 de gener de 2023.

k) Quant a la **Comissió de Govern Local de Catalunya**, atès que l'Avantprojecte de llei afecta el règim jurídic local, l'Avantprojecte de llei es va sotmetre a informe de la Comissió de conformitat amb el que estableix l'article 193.1.a) del Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, aprovat pel Decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril. Així, consta a l'expedient el certificat emès en data 7 de febrer de 2023 pel secretari de l'esmentada Comissió, d'acord amb el qual, en la sessió d'1 de febrer de 2023, es va

⁴ D'acord amb l'article 3.2.a) de la Llei 12/2010, el Consell de Govern Locals té, entre les seves finalitats, la de "Participar en la tramitació parlamentària de les iniciatives legislatives i en la tramitació de plans, normes reglamentàries i avantprojectes de llei que afecten de manera específica les administracions locals", i l'article 22.2 de la Llei 12/2010 preveu que el Consell participa en la tramitació de plans d'àmbit general, normes reglamentàries i avantprojectes de llei que afecten de manera específica les administracions locals, i que aquesta participació del Consell es porta a terme per mitjà del tràmit d'audiència o de l'emissió d'un dictamen.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

informar favorablement l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya, acord que es va adoptar "per consens amb el vot favorable de tots els representants de l'Administració de la Generalitat, de l'Associació Catalana de Municipis (ACM) i de la Federació de Municipis de Catalunya (FMC) presents a la sessió."

l) Quant al dictamen del **Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya**, d'acord amb l'article 2.1.a) de la Llei 7/2005, de 8 de juny, del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya, correspon al Consell emetre dictamen amb caràcter preceptiu, no vinculant i previ a la tramitació corresponent sobre els avantprojectes de llei que regulen matèries socioeconòmiques, laborals i d'ocupació, de competència de la Generalitat, amb l'excepció de l'avantprojecte de llei de pressupostos de la Generalitat, i atenent la matèria que regula l'Avantprojecte de llei objecte d'aquest informe, no es considera necessari sol·licitar l'esmentat dictamen en la tramitació d'aquesta iniciativa normativa, com ja es va dir en l'informe jurídic preliminar.

m) Pel que fa al dictamen de la **Comissió Jurídica Assessora**, dir que aquest no és preceptiu, atès que d'acord amb l'article 9.1.a) de la Llei 5/2005, de 2 de maig, de la Comissió Jurídica Assessora, correspon a aquest òrgan consultiu dictaminar sobre els avantprojectes de llei si l'òrgan competent els sotmet a la seva consideració.

n) D'acord amb les Directrius sobre el contingut de l'expedient i procediment d'elaboració de disposicions de caràcter general, aprovades per l'Acord del Govern de 19 de maig de 2009, s'elabora el present informe jurídic final.

o) De conformitat amb l'article 8.1.a) del Reglament del Consell Tècnic, aprovat pel Decret 413/2011, de 13 desembre, el **Consell Tècnic** ha d'examinar i deliberar sobre els avantprojectes de llei, amb caràcter previ a la seva aprovació per part del Govern com a projectes de llei (apartat IV-A, Informes previs a l'elevació al Govern sobre Avantprojectes de llei).

p) Finalment, d'acord amb l'article 36.5 de la Llei 13/2008, correspon al titular o la titular del departament que ha elaborat un avantprojecte de llei de sotmetre'l a la consideració del Govern, el qual pot decidir dur a terme nous tràmits abans d'aprovar-lo com a projecte de llei, i d'acord amb l'article 36.6 de la dita Llei, un cop aprovat un projecte de llei, el Govern ha de trametre'l al Parlament, acompanyat amb tota la documentació annexa.

II.6 Participació ciutadana i transparència

a) Consulta pública prèvia

Pel que fa a la consulta pública prèvia que disposa l'article 133.1 de la Llei 39/2015, cal tenir en compte que, d'acord amb la Sentència del Tribunal Constitucional 55/2018, la regulació de les consultes prèvies no és aplicable a les iniciatives legislatives del Govern de la Generalitat i és contrari a l'ordre constitucional de competències per quant "*el ejercicio de la iniciativa legislativa por parte de las Comunidades Autónomas, en general, y la elaboración de anteproyectos de ley, en particular, quedan por completo al margen*

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

del art. 149.1.18 CE en lo que se refiere tanto a las "bases del régimen jurídico de las Administraciones públicas" como al "procedimiento administrativo común. Los artículos 129 (salvo el apartado cuarto, párrafos segundo y tercero, cuya impugnación ya hemos examinado), 130, 132 y 133 de la Ley 39/2015 se refieren al ejercicio, por parte de los gobiernos nacional y autonómico, tanto de la potestad reglamentaria como de la iniciativa legislativa. Se aplican, por tanto, a las iniciativas de rango legal de las Comunidades Autónomas. Invaden por ello las competencias que estas tienen estatutariamente atribuidas en orden a organizarse y regular la elaboración de sus leyes." (FJ 7.b)).

A l'àmbit de l'Administració de la Generalitat, l'Acord del Govern de 22 de gener de 2019, relatiu a l'oportunitat de les iniciatives legislatives del Govern i a la seva consulta pública, estableix que si es considera procedent efectuar una consulta prèvia a l'elaboració d'un avantprojecte de llei, la memòria preliminar que aprovi el Govern es posarà a disposició de la ciutadania i entitats potencialment afectades per la futura norma, mitjançant la seva publicació en el Portal de Transparència per dur a terme aquest tràmit.

En el cas del present Avantprojecte de llei, la memòria preliminar aprovada per l'Acord del Govern de 12 de setembre de 2018, va establir la procedència d'efectuar una consulta pública prèvia per un període de 30 dies.

La participació en la fase preliminar a l'elaboració del present Avantprojecte de llei, mitjançant la consulta pública prèvia, es va dur a terme a través del Portal Participa Gencat, entre el 9 de novembre i el 9 de desembre de 2018, i diverses persones físiques, entitats i organitzacions van realitzar observacions i aportacions.

Consta a l'expedient un Informe de retorn a les aportacions a la consulta pública prèvia a l'elaboració de l'Avantprojecte de llei, datat al febrer de 2019, però sense signar.

b) Participació ciutadana de l'article 69.1 de la Llei 19/2014

L'article 69.1 de la Llei 19/2014 preveu que: *"Les persones tenen el dret de participar, per mitjà de la presentació de propostes i suggeriments, en les iniciatives normatives que promou l'Administració pública. Aquest dret es pot exercir amb relació a les iniciatives normatives en què, per la importància que tenen o per la matèria que regulen, l'Administració pública considera pertinent obrir aquest procés participatiu des de l'inici de la tramitació del procediment administratiu".*

Respecte d'aquest tràmit de participació ciutadana, la memòria general de 2 de desembre de 2022 manifesta que *"En aquest cas, no es considera necessari obrir el tràmit esmentat ja que, com s'ha indicat, en el marc de la tramitació de l'Avantprojecte de llei en va obrir un procediment de consulta ciutadana prèvia durant el termini d'un mes. A més, s'ha dut a terme un tràmit d'informació pública. La realització d'aquests dos tràmits es consideren suficients per garantir la participació de la ciutadania en la redacció de l'Avantprojecte."*

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

c) Audiència i informació pública

Quant als tràmits d'audiència i informació pública, l'article 36.4 de la Llei 13/2008 preveu que el departament encarregat de l'elaboració d'un avantprojecte de llei el pot sotmetre a informació pública o a audiència de les entitats que tinguin encomanada per llei la defensa d'interessos que es podrien veure afectats per l'entrada en vigor de la llei, i que el termini d'informació o d'audiència no pot ésser inferior a quinze dies.

Pel que fa al tràmit d'audiència, a la memòria general de 13 de febrer de 2023 es posa de manifest que s'ha atorgat el tràmit d'audiència a les entitats següents:

- Amical de Mauthausen i altres camps i de totes les víctimes del nazisme d'Espanya.
- Amics de Ravensbrück.
- Associació Poble Vell.
- Associació Catalana de Juristes Demòcrates.
- Associació Catalana d'Expresos Polítics del Franquisme.
- Associació d'Antics Militars de la República – AAMR.
- Associació d'Aviadors de la República (ADAR) – Centre d'Història Aeronàutica.
- Associació de Familiars Represaliats pel Franquisme – AFRF.
- Associació de fills i néts de l'exili republicà.
- Associació de Perjudicats per l'Incautació del Govern Franquista – APIGF.
- Associació de víctimes de la repressió franquista a Tarragona (AVRFT).
- Associació Fòrum de Tarragona per la Memòria.
- Associació Memòria i Història de Manresa.
- Associació Memorial Democràtic del Berguedà.
- Associació per a un Memorial Democràtic dels Treballadors de Seat.
- Associació per a la Memòria Històrica i Democràtica del Baix Llobregat.
- Associació per la Recuperació de la Memòria Històrica de l'Exili Republicà.
- Associació Pro-memòria als Immolats per la Llibertat a Catalunya.
- Centre d'Estudis de la Batalla de l'Ebre.
- Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre.
- Centre d'Estudis de la Terra Alta.
- Comissió de la Dignitat.
- Fundació Privada Andreu Nin.
- Associació Grup d'Amics Gais, Lesbianes, Transexuals i Bisexuals.
- Grup de Recerca de la Memòria Històrica de Mataró.
- Associació Cultural La Riuada de Mora d'Ebre.
- Lo Riu. Associació per l'Estudi del Patrimoni Arqueològic i Històric de les Terres de L'Ebre.
- Associació No Jubilem la memòria.
- Associació Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca.
- Triangle Blau. Associació per a la Difusió i la Preservació de la Memòria Històrica.
- Associació Amical de les Brigades Internacionals de Catalunya .
- Arxivers Sense Fronteres.
- Associació Memòria Socialista.
- Associació Ateneu Memòria Popular.
- Col·lectiu Republicà del Baix Llobregat.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

- Comissions Obreres de Catalunya.
- Confederació d'Associacions Veïnals de Catalunya.
- Coordinadora de Centres d'Estudi de Parla Catalana.
- Fundació Cipriano García.
- Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona.
- Institut d'Estudis Penedesencs.
- UGT de Catalunya.
- Associació Amical Dachau.

Així mateix, també s'ha donat audiència a l'Associació Catalana de Municipis i Comarques i a la Federació de Municipis de Catalunya.

Quant al tràmit d'audiència, a l'informe jurídic preliminar es va suggerir que es valorés la conveniència de donar trasllat de l'Avantprojecte de llei a la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i a la Fiscalia Superior de Catalunya. Tanmateix, cal tenir present que, tot i el fet que el text de l'Avantprojecte faci referència a la col·laboració amb l'Administració de justícia o a la formulació de denúncies davant la Fiscalia, certament, no suposa la previsió de noves obligacions per al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya o la Fiscalia que no resultin de l'ordenament jurídic vigent, establiment d'obligacions per al qual, d'altra banda, aquesta Administració no seria competent, raó per la qual, com ja es va dir a l'informe jurídic preliminar actualitzat, es va considerar que no calia donar trasllat de l'Avantprojecte de llei als òrgans esmentats.

Pel que fa al tràmit d'audiència, la memòria de valoració de les observacions i al·legacions, de data 13 de febrer de 2023, indica el següent:

"L'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya va ser sotmès a tràmit d'audiència de les entitats interessades, per un termini de quinze dies hàbils. Les notificacions es van trametre el 26 d'abril de 2022. Dins el termini corresponent, van formular al·legacions les entitats següents:

- Associació Ateneu Memòria Popular
- Associació Catalana de Municipis i Comarques
- Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana
- Federació d'Ateneus de Catalunya
- Federació de Municipis de Catalunya
- Fundació Cipriano García (CCOO)
- UGT

Fora de termini, es van rebre les al·legacions de l'entitat següent:

- Comissió de la Dignitat (23.6.2022)."

Pel que fa al tràmit d'informació pública de l'article 68 de la Llei 26/2010, per Edicte de 19 d'abril de 2022 es va sotmetre a informació pública l'Avantprojecte de llei de memòria democràtica de Catalunya, per un termini de quinze dies hàbils (DOGC núm. 8654, de 26.4.2022).

En aquest punt, la memòria de valoració de les observacions i al·legacions indica que va formular al·legacions el senyor Francesc Xavier Menéndez Pablo.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

Les al·legacions presentades als avantdits tràmits d'audiència i d'informació pública han estat valorades, amb justificació de les raons que han dut a estimar-les o desestimar-les, a l'exhaustiva memòria de la Direcció General de Memòria Democràtica, de 2 de desembre de 2022, actualitzada per una segona memòria de 13 de febrer de 2023.

d) Obligacions de publicitat activa

D'acord amb la Llei 19/2014, en aplicació del principi de transparència, l'Administració ha de fer pública la informació relativa a les decisions i actuacions amb rellevància jurídica, entre les quals s'inclouen els procediments normatius en curs, amb indicació de l'estat de la tramitació en què es troben, així com les memòries i els documents justificatius de la tramitació dels projectes o avantprojectes normatius i els diversos textos de les disposicions (articles 10.c) i d) i 69.2).

Com es va apuntar a l'informe jurídic preliminar de 10 de març de 2022, ja des de l'inici del procediment i al llarg de la seva tramitació, s'han d'observar les previsions de la Llei 19/2014 i s'han de fer públics els documents al Portal de la Transparència, i ha de constar l'estat de tramitació de l'expedient. En aquest punt, s'ha comprovat que l'expedient corresponent a aquest Avantprojecte de llei es pot consultar a la pàgina web http://justicia.gencat.cat/ca/departament/Normativa/normativa_en_tramit/.

III. Contingut de l'Avantprojecte de llei

L'Avantprojecte de llei que ara s'informa és el resultat dels tràmits de consulta interdepartamental, audiència i informació pública i informes.

Quant a l'estructura de l'Avantprojecte de llei, aquest consta d'una exposició de motius, vuitanta articles (distribuïts en deu títols), quinze disposicions addicionals, una disposició transitòria, una disposició derogatòria i cinc disposicions finals.

L'exposició de motius de l'Avantprojecte de llei, d'una banda, té un contingut explicatiu del marc normatiu que incideix en la normativa projectada i, d'una altra, compleix abastament la finalitat justificativa de la regulació que es proposa. Així mateix, explicita el contingut de la norma i, finalment, cal destacar que també es justifica a l'exposició de motius l'adequació de la norma als principis de bona regulació recollits en els articles 129 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, i 62 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre.

El text articulat de l'Avantprojecte de llei s'estructura en deu títols, que són els següents:

Títol I. Disposicions generals (articles 1 i 2)

Títol II. Dret a la veritat (articles 3 a 8)

Títol III. Dret a la justícia (articles 9 a 13)

Títol IV. Dret a la reparació de les víctimes (articles 14 a 32), dividit en dos capítols:

Capítol I. Reparació i reconeixement de les víctimes (articles 14 a 22), i Capítol II.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

Actuacions per cercar, localitzar, recuperar i identificar les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista (articles 23 a 32)

Títol V. Dret a la memòria com a garantia de no repetició (articles 33 a 37)

Títol VI. Entitats Memorialistes (articles 38 a 40)

Títol VII. Espais i paisatges de memòria democràtica de Catalunya (articles 41 a 47)

Títol VIII. Simbologia franquista i enaltiment del franquisme (articles 48 a 55)

Títol IX. Organització administrativa i institucional (articles 56 a 73), dividit en tres capítols: Capítol I. Organització administrativa (article 56), Capítol II. Memorial Democràtic (articles 57 a 69), i Capítol III. Relacions institucionals (articles 70 a 73).

Títol X. Règim sancionador (articles 74 a 80).

Com ja es va dir als informes jurídics anteriors, cal notar que l'Avantprojecte de llei s'ajusta a les directrius de tècnica normativa, tot valorant positivament la divisió de l'Avantprojecte en títols, i algun d'aquests en capítols, amb una adequada estructura interna d'aquesta.

El Títol I està dedicat a les *Disposicions generals* i abasta els articles 1 i 2.

L'article 1, *Objecte i àmbit d'aplicació*, dedica l'apartat 1 a l'objecte de la llei, i l'apartat 2 preveu que, als efectes de la llei, formen part de la memòria democràtica els esdeveniments, les accions, les actuacions i les actituds de lluita en favor de les llibertats, del progrés i la justícia socials, de la llengua i la cultura catalanes i dels drets nacionals dutes a terme per col·lectius, organitzacions polítiques i sindicals, entitats i associacions cíviques i culturals, i altres persones físiques i jurídiques, que van tenir lloc en el període històric que comprèn la Segona República, la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil, sens perjudici que, per mitjà de les actuacions per divulgar i commemorar la memòria democràtica, s'hi incloguin tradicions democràtiques anteriors i posteriors; i l'apartat 3 estableix l'àmbit d'aplicació al territori de Catalunya per a les administracions públiques en l'exercici de les seves competències respectives.

L'article 2 estableix els *Principis rectors* en els quals es fonamenta la norma. Així, d'acord amb l'apartat 1, la llei es fonamenta en els valors de convivència, respecte, diversitat, pluralisme polític, igualtat de totes les persones, fraternitat i cultura de la pau; i de conformitat amb l'apartat 3, les administracions públiques de Catalunya, en l'exercici de les seves competències respectives, han d'adoptar les mesures necessàries per fer efectius, de manera integral: el dret a la veritat, el dret a la justícia, el dret a la reparació i el dret a la memòria com a garantia de no repetició.

El Títol II tracta del *Dret a la veritat* i abasta els articles 3 a 8.

L'article 3, *Dret a la veritat*, disposa, a l'apartat 1, que el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica investiga d'ofici els fets esdevinguts durant la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil, per tal de contribuir al coneixement de la veritat sobre el desenvolupament del conflicte bèl·lic i la intervenció que hi van tenir les persones que, directament o indirecta, hi van prendre part;

sobre l'exili, la deportació i els desplaçaments forçosos durant el període esmentat; i sobre les circumstàncies en què, durant dit període, es van produir la confiscació de béns, els treballs forçats, la depuració professional, la privació de llibertat i altres formes de repressió patits per la població, actes de violència, judicis sense garanties, execucions, desaparicions de persones i altres violacions de drets humans, així com sobre el paper i l'experiència específica de les dones durant el període esmentat.

Pel que fa al dret a la veritat, la Sentència del Tribunal Constitucional 135/2021, de 24 de juny de 2021⁵ va declarar: "... referido al denominado «derecho a la verdad», determina en su párrafo primero: «Los poderes públicos navarros, en el ámbito de aplicación de esta ley foral, colaborarán con los órganos y organismos del Gobierno de Navarra que ejerzan funciones en materia de derechos humanos y de promoción de la memoria para, en el marco de las respectivas competencias, contribuir al conocimiento de la verdad sobre las vulneraciones de derechos humanos a las que se refiere esta ley foral, a través de acciones para facilitar a las personas el acceso a los archivos oficiales y examinar las posibles vulneraciones de derechos humanos a las que hace referencia esta ley foral». Este precepto no es inconstitucional siempre que se interprete en el sentido señalado en la STC 108/2021, FJ 5 —en línea con lo razonado en la STC 83/2020, FJ 9—, cuando declara: «De ese modo, las referencias a la colaboración que incluye el precepto no pueden interpretarse aisladamente, sino que han de entenderse en el marco del sistema de reparación diseñado por la propia ley, en el que ocupa un lugar destacado la comisión que se encarga de valorar las solicitudes presentadas y proponer la inadmisión de solicitudes o, cuando proceda, la declaración de la condición de beneficiario. La función de esta comisión, para la que el precepto requiere la colaboración de los poderes públicos navarros, no se corresponde con ninguna actividad dirigida al esclarecimiento de hechos, propia de la jurisdicción penal, sino que, como ya se ha señalado, únicamente se pretende que valore los hechos que le aleguen los solicitantes para poder dictaminar si existe relación con los daños invocados. [...]

La tarea reservada a la Comisión consiste en determinar la relación de causalidad existente entre los hechos y la producción del resultado dañoso, lo que resulta imprescindible para que se produzca la compensación regulada en la Ley Foral. Pero «sin que ello implique indagación alguna sobre los concretos responsables de los daños compensados», más allá, y fuera de lo declarado en resoluciones judiciales y administrativas que vinculan a la Comisión, de lo previsto con carácter general e indeterminado en el art. 2.b) de la Ley Foral en relación con la condición de funcionarios públicos o de particulares de los participantes en la producción del resultado dañoso. En suma, «no hay en la tarea de la Comisión [...] posible calificación jurídica de eventuales actos o conductas punibles, ni tampoco imputación o atribución individualizada a los sujetos a los que pudiera alcanzar la investigación. A la Comisión, en el ejercicio de su actividad, ni le corresponde efectuar una calificación jurídica de los hechos ante ella presentados, ni llevar a cabo imputaciones o determinaciones personales sobre la autoría de comportamientos ilícitos sino la fijación de los presupuestos fácticos de los posteriores reconocimientos como víctimas»".

⁵ Dictada en el recurs d'inconstitucionalitat 4090-2019, interposat per més de cinquanta diputats del Grup Parlamentari Ciutadans en el Congrés respecte de la Llei Foral 16/2019, de 26 de març, de reconeixement i reparació de les víctimes per actes de motivació política provocats per grups d'extrema dreta o funcionaris públics.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

Cal destacar que, atenent la consideració formulada per l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades al seu informe, en el sentit que fora bo incloure un article on es preveïés de manera expressa l'habilitació per recollir tota la informació necessària per dur a terme les investigacions, l'apartat 2 preveu que el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica ha d'obtenir i recollir la informació que consti en bases de dades documentals i obres de referència especialitzades, així com la que tenen en el seu poder centres d'arxiu, universitats, centres de recerca, altres administracions públiques, entitats del sector públic, entitats memorialistes i altres tipus de persones jurídiques, víctimes, familiars, persones interessades o relacionades amb els fets esdevinguts i qualsevol altra font, nacional o internacional, que disposi d'informació rellevant per a la investigació històrica.

L'article 4, *Col·laboració amb administracions públiques i entitats*, estableix la col·laboració de l'Administració de la Generalitat amb universitats, centres de recerca, administracions públiques i entitats, incloses les d'altres estats i organismes internacionals, que duen a terme actuacions en l'àmbit de la memòria democràtica, mitjançant els corresponents protocols, convenis o acords de col·laboració.

Aquest precepte ha estat objecte de modificació ateses les consideracions formulades per l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades i es preveu, a l'apartat 2, que les dades genètiques dels familiars de les persones desaparegudes que hagin consentit a participar en el programa d'identificació genètica no poden ser cedides sense el seu consentiment.

L'article 5 estableix la *Col·laboració de terceres persones* amb el departament competent en matèria de memòria democràtica als efectes de reconèixer la condició de víctima i del que estableix el títol IV de l'Avantprojecte de Llei, amb la previsió també que la informació obtinguda s'ha d'incorporar, si escau, en el Cens de víctimes de la Guerra Civil i de la dictadura franquista, en el Cens de persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista i en altres tractaments efectuats pel departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica.

L'antic article 6 de l'Avantprojecte de Llei inicial, relatiu a la *Comissió de Memòria Democràtica*, es va suprimir arran de les diverses al·legacions formulades en el tràmit d'audiència a les entitats interessades.⁶

⁶ En aquest sentit, la memòria de la Direcció General de Memòria Democràtica, de 13 de febrer de 2023, posa de manifest que: "La creació, mitjançant l'Avantprojecte de Llei de memòria democràtica, de la Comissió de Memòria Democràtica tenia per objecte donar compliment, en l'àmbit de Catalunya, a les recomanacions del relator especial de les Nacions Unides, així com a les STC 83/2020 i 139/2020, respecte les funcions d'aquest tipus de comissions. No obstant això, atesa la manca de suport a la creació d'aquesta comissió per part de la ciutadania, posada de manifest en diverses de les al·legacions formulades en el tràmit d'audiència i d'informació pública, i atès que l'article 57.5 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, de memòria democràtica regula una comissió, a nivell estatal, amb la mateixa finalitat, a la qual es poden adreçar els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya que desitgin ser-hi ateses, se suprimeix l'article relatiu a la Comissió de Memòria Democràtica."

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

L'actual article 6 es dedica als *Documents per a la recuperació de la memòria democràtica*, els quals, als efectes de l'Avantprojecte de llei, són els béns definits per l'article 19.1 de la Llei 9/1993, del 30 de setembre, del patrimoni cultural, que facin testimoni i prova de fets ocorreguts durant el període històric que comprèn la Segona República, la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil.

L'article 7 regula el *Règim d'accés especial als documents per a la recuperació de la memòria democràtica*, i ha estat redactat d'acord amb les observacions efectuades, entre d'altres, per la Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública i per l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

L'article 8 es dedica al *Banc de la Memòria Democràtica*, integrat per diferents bases de dades en matèria de memòria democràtica a l'abast de la ciutadania, i en el seu redactat es recullen les observacions formulades per l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

El Títol III es refereix al *Dret a la justícia* i comprèn els articles 9 a 13.

L'article 9, *Foment del dret a la justícia*, regula la col·laboració de l'Administració de la Generalitat amb l'Administració de justícia per promoure el dret a la justícia de les víctimes, tot establint que aquella proporciona als òrgans jurisdiccionals, inclosos els d'altres estats i les institucions jurisdiccionals supranacionals i internacionals, la informació de què disposa que pugui ser utilitzada per investigar, esclarir i declarar l'existència de fets constitutius d'il·lícit penal relatiu a les víctimes i, si escau, determinar-ne l'autoria. Així mateix, la Generalitat ha de facilitar a les persones interessades informació, ajuda i assistència perquè puguin exercir el dret a la justícia i ha de fer difusió de les actuacions realitzades.

D'acord amb l'article 10 -que porta per títol *Comunicació d'indis de comissió d'il·lícits penals*-, es preveu que la Generalitat ha de denunciar als Mossos d'Esquadra, la Fiscalia i l'autoritat judicial competent l'existència d'indis de comissió d'il·lícits penals que s'apreciïn arran de la localització i identificació de restes de persones desaparegudes i de la realització de la resta d'investigacions a què fa referència la llei.

L'article 11, relatiu a *Disposició d'accions processals*, estableix que l'Administració de la Generalitat, mitjançant el departament competent en matèria de memòria democràtica, amb l'avaluació prèvia dels fets i de la viabilitat jurídica, pot exercir l'acció popular d'acord amb el que estableix la normativa processal en els procediments penals per determinats delictes que el propi article especifica.

En aquest article, la unitat promotora del projecte normatiu ha recollit les consideracions que es van fer en l'informe jurídic preliminar en relació amb la doctrina jurisprudencial sobre l'acció popular.

L'article 12, *Reparació jurídica de les víctimes de la dictadura franquista*, conté un manament per tal que l'Administració de la Generalitat, mitjançant l'Arxiu Nacional de Catalunya, faci pública la llista dels processos instruïts i de les sentències adoptades

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

d'acord amb el Ban del 28 de juliol de 1936; el Decret número 79, del 31 d'agost de 1936; el Decret número 55, de l'1 de novembre de 1936; la Llei del 2 de març de 1943; el Decret llei del 18 d'abril de 1947; el Decret 1794/1960, del 21 de setembre; el Decret llei 10/1975, del 26 d'agost, i altres normes aprovades amb la mateixa finalitat aplicades per reprimir idees i actes en defensa de la Segona República o de lluita contra la dictadura franquista, en què constin el número de procediment, la persona física o jurídica encausada i la condemna imposada, alhora que encarrega a l'Arxiu Nacional de Catalunya la funció de mantenir actualitzada la llista.

Es recull, així, el que estableixen les disposicions finals de la Llei 11/2017, de 4 de juliol, de reparació jurídica de les víctimes del franquisme. En tot cas, convé recordar que per Anunci de l'Arxiu Nacional de Catalunya es va publicar la llista de reparació jurídica de víctimes del franquisme (1938-1978) (DOGC núm. 7409, d'11.7.2017).

L'article 13 es dedica a l'*Impuls i seguiment dels informes i les recomanacions d'òrgans estatals i internacionals*, per part de l'Administració de la Generalitat.

El **Títol IV** (articles 14 a 32) regula el *Dret a la reparació de les víctimes*, i es divideix en dos capítols: el capítol I, *Reparació i reconeixement de les víctimes*, que abasta els articles 14 a 22; i el capítol II, *Actuacions per cercar, localitzar, recuperar i identificar les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista*, que abasta els articles 23 a 32.

Així doncs, la regulació del capítol I (*Reparació i reconeixement de les víctimes*) del títol IV és la següent:

L'article 14 conté, als efectes de la llei, la *Definició de les víctimes*, de manera que l'apartat 1, lletra a), preveu que es consideren víctimes totes aquelles persones que, en el territori de Catalunya, hagin sofert danys, individualment o col·lectivament, incloses lesions físiques o mentals, sofriment emocional, pèrdues econòmiques o menyscabament substancial dels seus drets fonamentals, com a conseqüència d'accions o omissions que constitueixin una violació manifesta de les normes internacionals dels drets humans o una violació greu del dret internacional humanitari en el període que comprèn la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil.

Al mateix apartat 1, lletra b), es fa una extensió del concepte de víctimes a "*Els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya que van patir les mateixes circumstàncies que estableix la lletra a fora del territori de Catalunya a causa de la privació de llibertat o internament en presons, camps de concentració franquistes, batallons de treballadors o batallons disciplinaris de soldats treballadors*".

La lletra c) fa referència a "*Els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya que van ser internats en camps de concentració francesos, allistats en companyies de treballadors estrangers o grups de treballadors estrangers a França o les seves colònies, sotmesos a treballs forçats per l'Alemanya nazi, o internats en camps de concentració i d'extermini nazis o en el Gulag soviètic*".

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

I la lletra d) fa referència a *"Els ciutadans i les ciutadanes de Catalunya que van morir o desaparèixer fora del territori de Catalunya a causa de la seva participació en el conflicte bèl·lic com a combatents o en la lluita antifranquista"*.

D'altra banda, l'apartat 2 conté la definició de víctimes indirectes.

Per últim, l'apartat 3 conté una relació de persones, col·lectius i organitzacions que han de tenir un paper preponderant en les actuacions relatives a les víctimes, i en el seu redactat es recullen diverses al·legacions rebudes en els tràmits d'audiència, informació pública i informes.

L'article 15 conté un manament per tal que el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica elabori un *Cens de víctimes de la Guerra Civil i de la dictadura franquista*, en què s'han d'incloure les víctimes definides a l'article 14, el qual té com objectiu compilar la informació sobre les circumstàncies en què es van cometre violacions de drets humans i, en cas de desaparició, sobre la sort que van córrer les víctimes, amb la finalitat darrera de permetre conèixer els esdeveniments que van tenir lloc durant el període que comprèn la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil.

En la redacció de l'article 15 s'han recollit, també, diverses observacions rebudes en els tràmits d'audiència, informació pública i informes.

L'article 16, sota el títol *Actes de reconeixement i homenatge*, encomana a l'Administració de la Generalitat promoure mesures de reconeixement i homenatge a les víctimes reconegudes d'acord amb la llei, com també promoure mesures de reconeixement i homenatge als moviments obrer, estudiantil, veïnal i feminista, al cristianisme compromès amb la democràcia, al catalanisme popular i polític, a l'activisme pels drets lingüístics i culturals, així com els col·lectius i les organitzacions polítiques i sindicals i entitats civiques i culturals, i altres persones, tant físiques com jurídiques, col·lectius i organitzacions que es van distingir en la defensa de la legalitat democràtica republicana durant la Guerra Civil i dels valors i les llibertats democràtics durant la dictadura franquista i la transició a la democràcia.

En la redacció d'aquest article 16 s'ha recollit una al·legació efectuada per la Fundació Cipriano García.

L'article 17 declara els *Dies de reconeixement i homenatge* següents: el 5 de febrer de cada any en el qual es commemora el Dia Nacional de l'Exili i la Deportació, i el 15 d'octubre de cada any en el qual es commemora el Dia Nacional en Memòria de les Víctimes de la Guerra Civil i les Víctimes de la Repressió de la Dictadura Franquista. Val a dir que aquests dies ja havien estat reconeguts, respectivament, pels Acords de Govern GOV/6/2017, de 31 de gener, i GOV/130/2016, d'11 d'octubre.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

Així mateix, l'apartat 2 d'aquest article disposa que la Generalitat impulsa actes de commemoració de la memòria democràtica cada 14 d'abril (data de proclamació, el 1931, de la República Catalana) i cada 7 de novembre (de constitució, el 1971, de l'Assemblea de Catalunya).

Finalment, l'apartat 3 estableix que la Generalitat impulsa actes d'homenatge i reparació cada 27 de gener, Dia Internacional de Commemoració en Memòria de les Víctimes de l'Holocaust; cada 8 de maig, Dia Internacional per al Record i la Reconciliació i d'Homenatge a totes les Víctimes de la Segona Guerra Mundial, així com altres diades vinculades a la defensa dels drets humans i la condemna d'episodis de violacions greus de drets humans.

En la redacció d'aquest article 17 s'ha recollit una al·legació efectuada per l'Associació Ateneu Memòria Popular.

L'article 18 estableix els supòsits en què es dona *Publicitat dels noms de les víctimes*.

L'article 19, *Indemnitzacions a persones que hagin sofert privació de llibertat per actes d'intencionalitat política*, disposa que l'Administració de la Generalitat reconeix indemnitzacions a persones que van sofrir privació de llibertat en centres penitenciaris o disciplinaris per actes d'intencionalitat política, d'acord amb el que s'estableix per reglament.

L'article 20 es dedica a la *Reparació de persones que hagin sofert menyscabament injust del seu patrimoni*. D'acord amb els apartats 1 i 2 d'aquest precepte, la Generalitat ha de promoure la investigació de les confiscacions de diferents béns i drets, i facilitar a les persones que l'hagin sofert informació, ajuda i assistència perquè puguin sol·licitar el rescabament escaient. L'apartat 3 preveu que, quan sigui possible, s'ha de fer constar al Cens de víctimes de la Guerra Civil i de la dictadura franquista els béns de què les persones afectades van ser privades o l'abast de les pèrdues financeres.

En la redacció d'aquest article 20 s'ha recollit una al·legació efectuada per la Federació d'Ateneus de Catalunya.

L'article 21, *Reparació de persones que hagin sofert treballs forçats*, estableix les actuacions que ha de dur a terme l'Administració de la Generalitat per reconèixer i reparar les persones que van fer treballs forçats.

L'article 22 es dedica a la *Localització i identificació dels infants separats o sostrets de les seves famílies*, i en el seu redactat s'ha recollit una al·legació formulada per l'Associació Ateneu Memòria Popular.

Pel que fa al capítol II, *Actuacions per cercar, localitzar, recuperar i identificar les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista* (arts. 23 a 32), el seu contingut és el següent:

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

L'article 23, *Recerca, localització, recuperació i identificació de persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista*, estableix l'obligació de l'Administració de la Generalitat, mitjançant el departament competent en matèria de memòria democràtica i en col·laboració amb els ens locals, de dur les actuacions necessàries per localitzar les persones desaparegudes durant el dit període i fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya, a fi de reconèixer-ne la dignitat i fer efectius els drets dels seus familiars a obtenir informació sobre la seva sort i, si s'escau, a recuperar-ne i a identificar-ne les restes. Val a dir que aquesta obligació ja ve establerta per la Llei 10/2009, del 30 de juny, sobre la localització i la identificació de les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista, i la dignificació de les fosses comunes (en endavant Llei 10/2009, de 30 de juny) (article 7).

L'apartat 2 estableix, als efectes d'aquesta llei, la definició de "persona desapareguda", ampliant la definició establerta per la Llei 10/2009, del 30 de juny (que a l'article 2.2 es refereix a "desaparició forçada de persones"). L'apartat 3 disposa que aquestes actuacions les executa directament, amb mitjans propis o aliens, el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica; i a tal efecte pot subscriure convenis de col·laboració amb altres administracions públiques, universitats o centres de recerca. L'apartat 4 preveu que les despeses derivades d'aquestes actuacions són a càrrec de l'Administració de la Generalitat, d'acord amb les seves disponibilitats pressupostàries, i sens perjudici de les aportacions d'altres administracions i institucions públiques i privades. Finalment, l'apartat 5 requereix a l'Administració a definir els plans i els programes relatius a aquestes actuacions.

L'article 24 es dedica al *Cens de persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista* (creat per la Llei 10/2009, del 30 de juny), i que es configura com un registre administratiu en què s'han d'inscriure les dades i la informació relatives a les persones desaparegudes durant el període que comprèn la Guerra Civil i la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil, que puguin permetre conèixer la sort que van córrer i, si s'escau, localitzar-les, recuperar-ne les restes i identificar-les.

En la redacció d'aquest article 24 s'han tingut en compte les observacions formulades per l'Institut Català de les Dones i la Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública.

L'article 25 es dedica als *Mapes de localització*, com a instrument que ha de coadjuvar al compliment de les tasques que té encomanada l'Administració, els quals ja es troben previstos també en la Llei 10/2009, del 30 de juny (article 6).

En la redacció d'aquest article 25 s'han recollit les observacions formulades per la Federació de Municipis de Catalunya i l'Àrea de Millora de la Regulació del Departament de la Presidència.

L'article 26 preveu que les *Actuacions de localització, recuperació i identificació de persones desaparegudes* es duen a terme d'acord amb els protocols elaborats per l'Administració de la Generalitat, els quals n'han d'assegurar una intervenció adequada.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

L'article 27 regula el *Procediment administratiu de recerca, localització, recuperació i identificació de persones desaparegudes*, el qual s'inicia d'ofici o a sol·licitud de les persones i entitats que estableix el referit precepte, en la redacció del qual s'han tingut en compte les observacions formulades per la Federació de Municipis de Catalunya i l'Àrea de Millora de la Regulació del Departament de la Presidència.

L'article 28, *Descobriments de restes*, preveu que l'Administració de la Generalitat ha de comunicar a l'autoritat judicial competent les troballes de restes de persones desaparegudes.

L'apartat 2 preveu (com ja fa l'article 10 de la Llei 10/2009, del 30 de juny) que, en el cas que, de manera casual, algú descobreixi restes que puguin correspondre a les persones desaparegudes a què fa referència l'article 23 de l'Avantprojecte de llei, ho ha de fer saber, en el termini de quaranta-vuit hores, a l'Administració de la Generalitat o a l'Ajuntament corresponent, el qual ho ha de comunicar al departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica en el termini de quaranta-vuit hores.

L'article 29, *Tractament i identificació de les restes recuperades*, preveu que l'Administració de la Generalitat, a través dels departaments competents, garanteix el manteniment i el desenvolupament d'un programa d'identificació genètica específic, públic i gratuït, per a tots els familiars inscrits al Cens de persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista que hagin consentit participar-hi, amb l'objectiu de poder identificar les persones desaparegudes. Als efectes que estableix aquesta llei, resta habilitada per establir un sistema de bancs de dades genètiques de víctimes i familiars.

En la redacció d'aquest article 29 s'han tingut en compte les observacions efectuades per l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

L'article 30 regula els *drets de tempteig i de retracte*, els quals pot exercir l'Administració de la Generalitat, mitjançant el departament competent en matèria de memòria democràtica, i subsidiàriament poden exercir els consells comarcals i els ajuntaments, respecte de les transmissions oneroses de la propietat o qualsevol dret real sobre objectes i altres béns mobles associats a les restes humanes que hagin estat lliurats a les famílies d'acord amb el procediment establert per la normativa en matèria de memòria democràtica, amb caràcter preferent a qualsevol altra persona.

L'article 31 estableix la composició i les funcions del *Comitè Tècnic Assessor per a la Recuperació i la Identificació de les Persones Desaparegudes durant la Guerra Civil i la Dictadura Franquista* (creat per la Llei 10/2009, del 30 de juny), i que és l'òrgan col·legiat de l'Administració de la Generalitat, de participació externa, amb funcions consultives i d'assessorament en relació amb les actuacions regulades als articles 23 a 29.

En aquest article s'han recollit diferents al·legacions i observacions formulades per la Federació de Municipis de Catalunya, per la Subdirecció General d'Organització de

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

l'Administració i del Sector Públic de la Direcció General de Bon Govern, Innovació i Qualitat Democràtiques del Departament de la Presidència, i per l'Institut Català de les Dones.

L'article 32, *Dignificació de fosses*, conté una regulació similar al vigent article 8, apartats 3 i 4, de la Llei 10/2009, del 30 de juny.

El Títol V (articles 33 a 37) es dedica al *Dret a la memòria com a garantia de no repetició*.

A aquests efectes, l'article 33, *Foment de la recerca i la divulgació de la memòria democràtica*, disposa que la Generalitat ha de promoure la investigació històrica i la divulgació del període històric a què fa referència la memòria democràtica; i que s'ha de promoure la investigació —entre d'altres qüestions, del paper i l'experiència específica de les dones durant el període esmentat (aportació, aquesta darrera, efectuada per l'Institut Català de les Dones).

L'apartat 3 d'aquest article estableix que la Generalitat ha de promoure la participació de les universitats, els centres d'arxiu (incorporats arran d'una aportació del Departament de Cultura), els centres de recerca i les entitats memorialistes, especialment mitjançant el foment de la recerca.

L'apartat 4 disposa que la Generalitat ha d'impulsar acords de col·laboració institucional amb les universitat, els centres de recerca i les entitats memorialistes per desenvolupar projectes d'investigació i divulgació de la memòria democràtica de Catalunya.

Així mateix, l'article 34 estableix un manament a la Generalitat per al *Foment del coneixement de la memòria democràtica*, mitjançant la celebració d'actes commemoratius, la producció de materials pedagògics i d'exposicions, la convocatòria de premis i subvencions i altres mesures de foment.

Per tal d'enfortir els valors democràtics a la societat, l'article 35, *Educació i formació en matèria de memòria democràtica*, estableix la formació en matèria de memòria democràtica en els diferents nivells del sistema educatiu i universitari, així com del personal al servei de l'Administració de la Generalitat; l'article 36 es dedica a la *Difusió de les produccions culturals objecte de censura*, que han de dur a terme el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica, el departament competent en matèria de cultura i, si s'escau, el departament competent en matèria d'igualtat i feminismes; i l'article 37 tracta la *Col·laboració dels mitjans de comunicació públics en la divulgació de la memòria democràtica*, mitjançant la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals.

El Títol VI (articles 38 a 40) es dedica a les *Entitats Memorialistes*.

L'article 38, *Objecte i naturalesa de les entitats memorialistes*, disposa que aquestes participen i contribueixen a recuperar, preservar, enfortir i divulgar la memòria democràtica de Catalunya i a defensar els drets de les víctimes, alhora que estableix els

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

requisits que han de reunir les entitats sense ànim de lucre per tenir la consideració d'entitats memorialistes.

L'article 39 regula les *Mesures per fomentar i enfortir l'associacionisme i la participació ciutadana en activitats relacionades amb la memòria democràtica*, i l'article 40, *Participació de les entitats memorialistes*, estableix els drets de què gaudeixen aquestes entitats.

El Títol VII (articles 41 a 47) regula els *Espais i Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya*.

L'article 41, *Espais de Memòria Democràtica de Catalunya*, crea aquesta figura i la defineix com el bé, l'itinerari o l'indret que es troba a Catalunya, relacionat amb fets de rellevància històrica, simbòlica o per la seva repercussió en la memòria col·lectiva vinculats amb la Segona República, la Guerra Civil, la violència contra la població civil, l'exili, la deportació, la dictadura franquista, la resistència contra el feixisme, la repressió franquista, l'oposició a la dictadura franquista, la lluita antifranquista, la transició a la democràcia i la construcció de la societat democràtica i, en general, amb la memòria democràtica i la cultura de la pau.

L'article 42 es dedica a la *Protecció dels Espais de Memòria Democràtica de Catalunya*, que ve donada per la normativa sobre patrimoni cultural català.

En la redacció d'aquest article s'ha tingut en compte, entre d'altres, una al·legació formulada per la Federació de Municipis de Catalunya.

L'article 43 regula l'*Inventari d'Espais de Memòria Democràtica de Catalunya*, destacant la regulació dels Espais de Commemoració, entesos com aquells espais vinculats directament i històricament amb els esdeveniments que formen part de la memòria democràtica però en els quals no en queden vestigis materials, els espais que hi estan vinculats indirectament, els espais que commemoren les víctimes de dits esdeveniments, i el patrimoni cultura immaterial o intangible relacionat amb els esdeveniments esmentats, i que van ser instaurats o erigits en dates posteriors.

En la redacció d'aquest article s'ha tingut en compte una al·legació de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana.

L'article 44 regula la *Xarxa d'Espais de Memòria Democràtica de Catalunya*, que està formada pels Espais de Memòria Democràtica de Catalunya que hi són adherits.

L'article 45 es dedica als *Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya*. Un Paisatge de Memòria Democràtica de Catalunya, és la part del territori, tal com la col·lectivitat la percep, resultant de la interrelació entre factors naturals i humans, materials i immaterials, que configuren un caràcter directament associat a la memòria democràtica, amb un contingut explícit i significatiu, per la seva vinculació històrica, simbòlica o identitària, amb la Segona República, la Guerra Civil, la violència contra la població civil, l'exili, la deportació, la dictadura franquista, la resistència contra el feixisme, la repressió

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

franquista, l'oposició a la dictadura franquista, la transició a la democràcia i la construcció de la societat democràtica i, en general, amb la memòria democràtica i la cultura de la pau.

L'article 46 regula el *Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya*, el qual té com a finalitat identificar els Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya, descriure els seus valors, fragilitats i riscos vincular, i proposar els criteris de preservació, gestió i promoció, així com els criteris i les mesures generals a integrar en les polítiques de memòria democràtica i altres polítiques territorials i sectorials amb incidència directa o indirecta sobre el paisatge.

El redactat d'aquest precepte és el proposat per l'Observatori del Paisatge, i també s'han tingut en compte les al·legacions formulades per la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana.

L'article 47, *Instruments d'ordenació del territori, urbanisme i medi ambient*, preveu que els instruments de planificació territorial i el planejament urbanístic poden establir determinacions d'ordenació concordants amb el règim de protecció establert per als Espais de Memòria Democràtica de Catalunya inclosos en l'Inventari d'Espais de Memòria Democràtica de Catalunya.

Així mateix, per tal de garantir una preservació adequada dels seus valors i caràcter, els instruments de planificació territorial i el planejament urbanístic poden integrar els Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya inclosos en el Mapa dels Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya. El planejament territorial i urbanístic sobre els Espais i Paisatges de Memòria Democràtica de Catalunya han de ser informats preceptivament pel departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica.

El Títol VIII, *Simbologia franquista i enaltiment del franquisme*, abasta els articles 48 a 55.

L'article 48 defineix què s'ha d'entendre per *Simbologia franquista i enaltiment del franquisme*. La simbologia són els monuments, els escuts, les insígnies, les plaques i altres objectes o mencions commemoratives i d'homenatge, com ara el nomenclàtor de carrers, les inscripcions i altres elements adossats a edificis públics o situats a les vies o espais públics, aquells que siguin visibles des de l'espai públic i els col·locats en immobles de titularitat privada amb projecció a l'espai públic, realitzats o establerts per enaltir el franquisme (apartat 1). Pel que fa a l'enaltiment del franquisme (apartat 2), es defineix com l'exaltació individual o col·lectiva del cop d'estat de 1936; del suport a aquest durant la Guerra Civil; de la dictadura franquista; dels seus dirigents; de les persones, tant físiques com jurídiques, o organitzacions que van col·laborar amb la dictadura franquista o que van participar de manera activa en el sistema repressiu; o del suport de la dictadura franquista a les potències de l'eix durant la Segona Guerra Mundial. Per últim, l'apartat 3 recull -amb caràcter enunciatu però no limitatiu- un seguit de supòsits concrets de formes d'enaltiment del franquisme.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

L'article 49, *Retirada de simbologia franquista*, regula les obligacions de les persones jurídiques públiques i privades en aquest àmbit, i la manera de procedir en cas que no les compleixin voluntàriament.

En la redacció d'aquest article s'han tingut en compte les observacions formulades per la Federació d'Ateneus.

Així mateix, cal notar que, arran de les observacions formulades per les entitats municipalistes, s'ha afegit la preceptivitat de l'informe de l'ajuntament corresponent en la tramitació del procediment (apartat 6).

L'article 50, *Retirada de simbologia franquista que afecti béns integrants del patrimoni cultural*, estableix les mesures per compatibilitzar la retirada de la simbologia franquista amb la conservació del patrimoni cultural.

L'anterior article 51, *Relacions amb els ens locals*, va ser suprimit arran d'una al·legació efectuada per l'Associació Catalana de Municipis i Comarques en el tràmit d'audiència.

L'actual article 51 regula el *Cens de simbologia franquista de Catalunya*, amb l'objectiu d'inventariar, catalogar i facilitar el coneixement i la recerca de la simbologia franquista a Catalunya.

L'article 52, *Cens de símbols i altres elements retirats durant la Guerra Civil i la dictadura franquista*, estableix un manament per tal que l'Administració de la Generalitat elabori un cens dels monuments, les inscripcions i altres símbols que van ser retirats d'immobles o de l'espai públic durant la Guerra Civil i la dictadura franquista com a instrument de repressió.

L'article 53, *Retirada de distincions, nomenaments, títols i honors institucionals*, estableix l'obligació per a les administracions públiques i institucions de Catalunya, en l'exercici de les seves competències, de revisar d'ofici i, si escau, retirar les distincions, les medalles, les condecoracions, els nomenaments, els títols i els honors institucionals a persones que van dirigir, van participar o van donar suport al cop d'estat de 1936 o al bàndol rebel durant la Guerra Civil; a dirigents de la dictadura franquista; a persones que van col·laborar amb la dictadura franquista o que van participar en el sistema repressiu; o a persones que van formar part del suport de la dictadura franquista a les potències de l'eix durant la Segona Guerra Mundial, que hagin estat concedits per aquest motiu i que siguin manifestament incompatibles amb els valors democràtics.

La retirada dels reconeixements damunt esmentats s'ha de fer constar en la forma pertinent i s'ha de publicar mitjançant el portal de la Transparència.

L'article 54, *Actes públics d'exaltació o homenatge del franquisme contraris a la dignitat de les víctimes o dels seus familiars*, determina que les administracions públiques de Catalunya, en el marc de les seves competències, han de prevenir i evitar que es facin actes públics que comportin descrèdit, menyspreu o humiliació de les víctimes de la

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

Guerra Civil o la dictadura franquista fins a la constitució del primer govern escollit democràticament a Catalunya d'ençà de la fi de la Guerra Civil, o dels seus familiars.

L'article 55, *Privació de beneficis fiscals, de subvencions i d'ajuts públics*, preveu, a l'apartat 1, que l'Administració de la Generalitat no pot aplicar els beneficis fiscals establerts en els tributs propis i en els preus públics o concedir subvencions o ajuts públics per raó o en matèria de memòria democràtica a aquelles persones, tant físiques com jurídiques, públiques o privades, sancionades per resolució administrativa ferma en via administrativa d'acord amb el que estableix el títol X (règim sancionador), durant el període corresponent.

En la redacció d'aquest article s'han tingut en compte les observacions formulades pel Departament d'Economia i Hisenda.

El Títol IX (articles 56 a 73) es dedica a l'*Organització administrativa i institucional*, i es divideix en tres capítols: el capítol I, *Organització administrativa* (article 56); el capítol II, *Memorial Democràtic*, que abasta els articles 57 a 69, i el capítol III, *Relacions institucionals*, que abasta els articles 70 a 73.

Així doncs, la regulació del capítol I (*Organització administrativa*) és la següent:

L'article 56, *Departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica*, preveu que el departament competent en matèria democràtica proposa les polítiques públiques en aquesta matèria i exerceix les funcions que corresponen a l'Administració de la Generalitat en dit àmbit, sens perjudici de les competències atribuïdes a altres òrgans administratius o ens dependents o vinculats a l'Administració de la Generalitat, i que vehicula la relació i canalitza el suport del Govern amb el Memorial Democràtic i la resta d'ens i òrgans col·legiats en aquesta matèria dependents o vinculats amb l'Administració de la Generalitat.

L'article 57 de la versió inicial de l'Avantprojecte de llei, *Relacions de col·laboració en l'àmbit de l'Administració de la Generalitat en matèria de memòria democràtica*, es va suprimir arran de les observacions formulades per la Subdirecció General d'Organització de l'Administració i del Sector Públic.

Pel que fa al capítol II, *Memorial Democràtic*, el seu contingut és el següent:

L'actual article 57 estableix la *Naturalesa jurídica del Memorial Democràtic*, com a entitat de dret públic amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar, de les regulades per l'apartat primer de la lletra b) de l'article 1 del text refós de la Llei de l'Estatut de l'Empresa Pública Catalana, aprovat pel Decret legislatiu 2/2002, de 24 de desembre (redacció establerta d'acord amb l'observació formulada per la Subdirecció General d'Organització de l'Administració i del Sector Públic). Així mateix, s'estableix l'adscripció del Memorial Democràtic al departament competent en matèria de memòria democràtica.

L'article 58 es dedica a l'*Objecte i finalitat del Memorial Democràtic*.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

L'article 59 detalla les *Funcions i facultats del Memorial Democràtic*.

L'article 60, *Organització del Memorial Democràtic*, preveu que el Memorial té autonomia orgànica i funcional i que els òrgans de govern són la Junta de Govern, la presidència i la vicepresidència, i que l'òrgan de direcció és la direcció. Així mateix, es preveu que els òrgans de govern i direcció són assistits pel Consell Assessor i pel Consell de Participació.

L'article 61 es dedica a la *Junta de Govern del Memorial Democràtic*, màxim òrgan de govern, estableix la seva composició, les seves funcions i el règim d'adopció d'acords. L'article s'ha modificat arran de les observacions de la Subdirecció General d'Organització de l'Administració i del Sector Públic i de les organitzacions associatives dels ens locals.

L'article 62 estableix, com a novetat (ja que no està previst per la Llei 13/2007, de 31 d'octubre, del Memorial Democràtic), que la *Presidència del Memorial Democràtic* correspon a la persona titular del departament de l'Administració de la Generalitat al qual és adscrit el Memorial Democràtic.

L'article 63 disposa que la *Vicepresidència del Memorial Democràtic* correspon a la persona titular de la direcció general competent en matèria de memòria democràtica.

L'article 64 es dedica a la *Direcció del Memorial Democràtic*, que és nomenada pel Govern de la Generalitat, a proposta de la persona titular del departament de l'Administració de la Generalitat al qual és adscrit el Memorial Democràtic, d'entre professionals de solvència reconeguda en el coneixement de les matèries que són objecte del Memorial Democràtic.

Com ja es va dir a l'informe jurídic preliminar actualitzat, atenent l'observació formulada per la Subdirecció General d'Organització de l'Administració i del Sector Públic, s'ha suprimit l'antic apartat 4 que establia la possibilitat de nomenar un o una gerent.

L'article 65 es dedica al *Consell Assessor del Memorial Democràtic*, ja previst per la Llei 13/2007, i que és l'òrgan de consulta i assessorament científic del Memorial Democràtic.

L'article 66 es dedica al *Consell de Participació del Memorial Democràtic*, també previst per la Llei 13/2007, i que és l'òrgan consultiu per mitjà del qual els ens locals, les entitats memorialistes i altres persones, tant físiques com jurídiques, que s'hagin significat en la recuperació, preservació i divulgació de la memòria democràtica participen en les iniciatives i les activitats del Memorial Democràtic.

L'article 67 estableix el *Règim jurídic del Memorial Democràtic*.

Cal notar que l'apartat 3, atenent la recomanació efectuada per la Subdirecció General d'Organització de l'Administració i del Sector Públic, preveu que el departament d'adscripció i el Memorial Democràtic han d'establir un contracte programa que ha d'incloure, com a mínim, la definició anual dels objectius que s'han d'assolir, la previsió de

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

resultats que cal obtenir i els instruments de seguiment i control i d'avaluació a què l'activitat de l'entitat s'ha de sotmetre durant la vigència del contracte.

L'apartat 4 preveu que els acords de la Junta de Govern i les resolucions de la presidència sotmesos al dret administratiu posen fi a la via administrativa i són susceptibles de recurs davant la jurisdicció contenciosa administrativa i, potestativament, de recurs de reposició previ.

L'article 68 es dedica als *Recursos humans del Memorial Democràtic*, i l'article 69 als *Recursos econòmics del Memorial Democràtic*.

Pel que fa al capítol III, es dedica a les *Relacions institucionals* i, després d'especificar a l'article 70 els *Principis generals* -col·laboració, cooperació i assistència mútua- de conformitat amb els quals han d'actuar les administracions públiques de Catalunya per complir el que estableix la llei, dedica l'article 71 a la col·laboració amb els *Ens locals* de Catalunya, l'article 72 a la col·laboració i cooperació amb *Altres administracions* (Administració general de l'Estat i altres comunitats autònomes), i l'article 73 a la col·laboració amb *Altres estats i organismes internacionals*.

El Títol X (articles 74 a 80) es dedica al *Règim sancionador*.

D'acord amb l'article 74, *Règim jurídic*, la potestat sancionadora es regeix pel que estableixen aquesta llei i la normativa administrativa general sobre procediment sancionador.

El apartat 3, 4 i 5 estableixen els supòsits en què les infraccions són sancionades d'acord amb altres normes sectorials (per exemple, normativa en matèria de patrimoni cultural i d'arxius, o normativa sobre policia sanitària mortuòria).

L'article 75 determina que són *Responsables* com a autores les persones físiques o jurídiques que dolosament o negligentment realitzin accions o omissions contràries a l'avantprojecte de llei objecte d'aquest informe.

L'article 76 estableix les diferents *Infraccions*, que classifica en molt greus (apartat 1), greus (apartat 2) i lleus (apartat 3).

L'article 77 estableix les *Sancions*, amb què es poden sancionar les infraccions molt greus, greus i lleus.

L'apartat 4 preveu que, per a cada supòsit d'infracció es poden imposar una o més de les sancions que estableixen les lletres corresponents dels apartats 1, 2 i 3, atenent el suggeriment efectuat a l'informe jurídic preliminar.

A l'apartat 5 de la versió inicial de l'Avantprojecte de llei es recollia la previsió relativa a la qualificació com a infracció superior en cas de reincidència. Per tal de no vulnerar el principi de tipicitat ni atemptar al cap i a la fi contra el principi acusatori que regeix com a garantia del dret de defensa en aquesta matèria sancionadora, a l'informe jurídic

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

preliminar es va suggerir preveure com a infracció pròpiament dita, en els apartats corresponents a les infraccions molt greus o greus, la reincidència en una determinada conducta (del tipus: "...és infracció greu la reincidència en el termini d'un any d'una infracció lleu sancionada per resolució administrativa ferma..." i així pel que fa a la resta de tipus).

Una altra cosa és que amb aquesta previsió (com també s'apuntava en l'informe jurídic preliminar) el que es volgués, veritablement, és imposar una sanció superior, la corresponent a la infracció superior en grau, pel cas de reincidència. Si fos aquest cas, caldria dir-ho en aquest sentit. Cal notar que, ja en el text de l'Avantprojecte de llei sotmès a informe jurídic preliminar, es va modificar l'apartat 5 tot preveient que "5. La reincidència en la comissió d'una infracció lleu comporta l'aplicació de les sancions previstes per a les infraccions greus. La reincidència en la comissió d'una infracció greu comporta l'aplicació de les sancions previstes per a les infraccions molt greus. Hi ha reincidència per la comissió en el termini d'un any de més d'una infracció de la mateixa naturalesa, quan així hagi estat declarat per resolució administrativa ferma."

Finalment, aquest precepte també incorpora, a l'apartat 6, la previsió de compatibilitat de les responsabilitats administratives amb la restitució de la situació alterada i la indemnització dels danys i perjudicis ocasionats, en termes anàlegs a les previsions contingudes a l'article 28.2 de la Llei 40/2015. Com ja es va fer notar a l'informe jurídic preliminar, cal tenir en compte que dita previsió entra en connexió amb la continguda a l'article 90.4 de la Llei 39/2015, que preveu de manera expressa la fixació en el mateix procediment sancionador de la quantia adreçada a indemnitzar els danys ocasionats per les conductes sancionades, però si ens fixem puntualitza que els danys o perjudicis s'hagin ocasionat a l'Administració.

Es podria considerar que l'esmentada previsió normativa s'inclou precisament per evitar que els perjudicats hagin d'anar per la via civil pel rescabament del dany de manera que sigui la pròpia Administració qui ho determini al temps de tramitar el procediment sancionador. Ara bé, això no té un posicionament doctrinal unànim, doncs part de la doctrina i la jurisprudència consideren que d'aquesta manera l'Administració exerceix funcions jurisdiccionals que no li corresponen. En conclusió, només cabria determinar la indemnització per danys a un tercer si aquest és pròpiament part interessada en el procediment, la qual cosa no sempre ocorre en el si d'un procediment sancionador, ni tan sols, necessàriament, en el cas que dit tercer fos denunciante.

Precisament pel que ha quedat exposat, i per tal d'evitar interpretacions, es va suggerir valorar preveure de manera expressa la procedència de la determinació de la indemnització pels danys i perjudicis ocasionats tant a l'Administració com a un tercer o, en el seu cas, limitar-ho als interessats en el procediment. Així, l'actual apartat 6 preveu que "6. Les responsabilitats administratives que es derivin de la comissió d'una infracció són compatibles amb l'exigència a la persona infractora de la restitució de la situació alterada al seu estat originari, així com la indemnització dels danys i perjudicis causats a administracions públiques o terceres persones, que és determinada i exigida per l'òrgan competent al qual correspon exercir la potestat sancionadora. En cas que la indemnització no es satisfaci en el termini que es determini en funció de la quantia, s'ha

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

de seguir el procediment que estableixen les normes reguladores del procediment de constrenyiment.”

L'article 78 es dedica al *Procediment sancionador*, i convé destacar que l'apartat 1 reconeix l'acció pública per denunciar les infraccions en matèria de memòria democràtica. En aquest punt, cal notar que altres lleis de comunitats autònomes reconeixen també aquesta acció pública.⁷ I La Llei estatal 20/2022, de 19 d'octubre, de Memòria Democràtica, preveu a l'article 64 que: “1. *Cualquier persona podrá denunciar los hechos susceptibles de ser constitutivos de las infracciones previstas en esta ley.*”

L'article 79, *Competència per incoar i resoldre el procediment sancionador*, estableix els òrgans competents per incoar el procediment sancionador per les infraccions tipificades en l'avantprojecte de llei, com també els òrgans competents per resoldre el procediment sancionador.

L'apartat 2 recull l'observació formulada a l'informe jurídic preliminar per tal de preveure que l'òrgan competent per incoar el procediment sancionador “ha de designar” un instructor o instructora i, si s'escau, una secretaria.

L'article 80 estableix els corresponents terminis de *Prescripció de les infraccions i sancions*.

L'apartat 3 d'aquest precepte es remet a la normativa de procediment sancionador pel que fa al còmput de terminis de prescripció i sancions, tal com es va suggerir a l'informe jurídic preliminar.

Com hem dit, l'Avantprojecte de llei que ara s'informa es completa amb quinze disposicions addicionals, una disposició transitòria, una disposició derogatòria i cinc disposicions finals.

Disposicions addicionals

Com ja es va dir a l'informe jurídic preliminar actualitzat, s'ha suprimit la disposició addicional primera que establia el termini per a la *Constitució de la Comissió de Memòria Democràtica*, en coherència amb la supressió de l'anterior article 6 de l'Avantprojecte de llei que creava l'esmentada Comissió.

La disposició addicional primera regula l'*Accés a informació relativa a expedients de depuració d'empleats i empleats públics i altres professionals*, tenint en compte el que estableix la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

⁷ Així, per exemple, la Llei 14/2017, de 10 de novembre, de memòria democràtica i per a la convivència de la Comunitat Valenciana, o la Llei 8/2021, de 17 de novembre, de memòria històrica i democràtica de Cantàbria.

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

La disposició addicional segona es dedica a la *Publicitat de les indemnitzacions reconegudes a persones que van patir privació de llibertat com a conseqüència dels supòsits que estableix la Llei 46/1977, del 15 d'octubre, d'amnistia*.

La disposició addicional tercera regula l'*Accés a la informació relativa a expedients penitenciaris i a altra documentació referent a la repressió de la dictadura franquista*.

La disposició addicional quarta estableix la *Protecció de les dades personals incloses al Cens de víctimes de la Guerra Civil i de la dictadura franquista, al Cens de persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la dictadura franquista i als altres tractaments de dades personals efectuats en aplicació de la llei*, la redacció de la qual, com ja es va dir a l'informe jurídic preliminar actualitzat, per tal de recollir les observacions formulades per l'IDESCAT i per l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

La disposició addicional cinquena, *Classificació funcional de les entitats memorialistes*, preveu que, per tal d'afavorir el coneixement, la difusió, la publicitat i la relació de l'Administració de la Generalitat amb les entitats memorialistes, així com a efectes estadístics i de cens, el Registre d'associacions i el Registre de fundacions han d'establir una classificació funcional específica per a les entitats memorialistes, en cas que efectuïn una classificació funcional de les entitats en relació amb la finalitat única o la finalitat principal. Aquesta classificació, si s'escau, és pública.

La disposició addicional sisena, *Beneficis fiscals en tarifes*, preveu que, amb la finalitat d'afavorir la divulgació dels valors i del coneixement de la memòria democràtica a través de projectes d'investigació, cinematogràfics, d'arts escèniques i d'arts visuals realitzats per professionals, l'Administració de la Generalitat i els ens dependents i vinculats han d'establir beneficis fiscals en les tarifes de les taxes, dels preus públics i d'altres preus establerts per la Filmoteca de Catalunya i els centres d'arxiu i les biblioteques adscrits a l'Administració de la Generalitat relatives a l'ús dels fons.

La disposició addicional setena estableix el termini per a la *Retirada de simbologia franquista i creació del Cens de símbols i altres elements retirats durant la Guerra Civil i la dictadura franquista* a què fan referència els articles 48 i 52 de l'Avantprojecte de llei.

La disposició addicional vuitena estableix el termini per tal que les administracions públiques procedixin a la revisió i la *Retirada de distincions, nomenaments, títols i honors institucionals* i la resta de formes d'exaltació de persones que van dirigir, van participar o van donar suport al cop d'estat de 1936 o al bàndol rebel durant la Guerra Civil.

La disposició addicional novena es refereix a *Programes de salut específics*.

La disposició addicional desena es refereix a la *Constitució de consorcis*.

D'acord amb la disposició addicional onzena, *Gestió i resolució de conflictes*, el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica pot proposar, quan ho consideri convenient, recórrer a la mediació o a altres

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

procediments anàlegs per gestionar i tractar de resoldre les discrepàncies i els conflictes que puguin sorgir com a conseqüència de l'aplicació d'aquesta llei. Si no s'acorda una altra cosa, correspon al departament esmentat instar la designació de les persones mediadores.

La **disposició addicional dotzena** fixa el *Rang reglamentari* dels articles 63.1 (que estableix que la vicepresidència del Memorial Democràtic correspon a la persona titular de la direcció general competent en matèria de memòria democràtica), 79.1 (òrgans competents per incoar el procediment sancionador) i 79.3 (òrgans competents per resoldre el procediment sancionador) de l'Avantprojecte de llei, als efectes de la seva modificació o derogació.

La **disposició addicional tretzena** estableix un manament per tal que el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica elabori un *Informe anual de seguiment de les actuacions en matèria de memòria democràtica*.

La **disposició addicional catorzena** estableix un manament per tal que el departament de l'Administració de la Generalitat competent en matèria de memòria democràtica elabori un *Informe d'avaluació de l'impacte de la llei*.

La **disposició addicional quinzena** es dedica al *foment de la recerca i la divulgació d'altres períodes històrics* diferents a l'àmbit temporal de la memòria democràtica establert per l'Avantprojecte de llei.

La **disposició transitòria** es refereix a la *possessió de restes humanes de víctimes i d'objectes i altres béns mobles associats*.

La **disposició derogatòria** conté disposicions derogatòries específiques de diverses lleis que cal valorar positivament. En aquest punt hem de recordar que, per tal d'afavorir la seguretat jurídica, les clàusules derogatòries han de ser tan precises com sigui possible, tenint en compte que, d'acord amb el que estableix l'article 111-10.2 del Codi civil de Catalunya, la vigència de les lleis i de les altres normes cessa quan són derogades per altres de posteriors de rang igual o superior que ho declarin expressament. Així mateix, es dona compliment al mandat de l'article 63.1 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, en relació amb la simplificació normativa, quan preveu que: "*L'Administració pública ha d'exercir la iniciativa legislativa de manera que l'aprovació d'una nova norma comporti, com a regla general, una simplificació de l'ordenament jurídic vigent.*"

L'Avantprojecte de llei conclou amb cinc disposicions finals.

La **disposició final primera** estableix l'*Aplicació supletòria d'altres normes*. La **disposició final segona** fixa el termini per a l'*Adaptació dels estatuts del Memorial Democràtic*, i la **disposició final tercera** per a l'*Adaptació de les normes reguladores d'òrgans col·legiats*.

La **disposició final quarta** conté una habilitació per al desenvolupament reglamentari de la llei. Per últim, la **disposició final cinquena**, *Entrada en vigor*, fixa l'entrada en vigor de

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia,
Drets i Memòria

la Llei al cap del vint dies d'haver estat publicada en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, això és, se ceneix a la *vacatio legis* ordinària de vint dies que estableix l'article 111-10 del propi Codi civil de Catalunya.

3.- CONCLUSIONS

Analitzat l'*Avantprojecte de Llei de memòria democràtica de Catalunya*, aquesta Assessoria Jurídica l'informa favorablement, per tal que es continuï la seva tramitació.

Vist i plau

Advocada de la Generalitat
Assessoria Jurídica

Ref: AJ aga_xsc_pgc 19D225

Advocada de la Generalitat
Cap de l'Assessoria Jurídica